

Tako kot novo leto začnemo, tako ga tudi preživimo

Novo leto, božič, staro novo leto - prav v takšnem zaporedju (v navezavi z julijanskim in gregorijanskim koledarjem) se vrstijo božično-novoletni prazniki v Rusiji. Gre za najbolj priljubljene praznike med Rusi in priprave se pričnejo že novembra. **Novo leto** je vesel praznik z neštetimi različicami in Rusi ga venomer pričakajo v širšem krogu prijateljev in sorodnikov, že novembra pa je dogovorjeno, kdo bo kje in kako preživel najdaljšo noč v letu. Posebno čarobno vzdušje, pričakovanje novega in seveda lepe prihodnosti, priprava daril, okraševanje smrečice, obisk **ruskega dedka Mraza z vnukinjo Sneguročko** pridejo na vrsto na koncu decembra ali prav na silvestrovo. Praznično pogrnjena in bogato obložena miza, okrašena smrečica z darili pod njo, kozarec penine in želje, ki si jih morate zamisliti med zvenom »**korantov**« – glavne ruske ure, ki se nahaja na stolpu moskovskega Kremlja, nagovor predsednika Rusije državljanom (preko malih zaslonov) tik pred polnočjo ter ruska himna, pod zvokom katere s kozarčkom šampanjca v rokah zakorakamo v novo leto so obvezni atributi ruskega novega leta.

Rusko novo leto ne pride istočasno v vsak dom. Rusija ima **dvanajst časovnih pasov** in takrat, ko prebivalci Kamčatke na vzhodu države dvignejo kozarčke s šampanjcem, se Rusi v najbolj zahodni regiji, v Kaliningradu, komaj prebujajo in načrtujejo dan pred praznovanjem. Treba je še veliko postoriti in pripraviti, čestitati prijateljem in sorodnikom, ki živijo v različnih regijah, zato so telefonske linije ta dan vedno »zasedene«. Novo leto koraka po državi, vsako uro v medijih objavijo, da je novo leto prišlo v oni ali drugi kraj. Nekateri ljudje praznujejo novo leto vsako uro z vsemi regijami zapored, tako da včasih "svojega" novega leta niti ne opazijo, saj jim zmanjka kondicije. Vsekakor je vnovično praznovanje novega leta vsako uro le zavoljo domoljubnosti in solidarnosti ter v podporo sodržavljanom! Druga posebnost je bogato obložena praznična miza. Da bo naslednje leto obilno, lepo, srečno in uspešno, mora biti **novoletna miza** bogato obložena z jedmi, tako da se na prvi pogled zdi prevelik zalogaj za pojediti, na koncu pa kljub temu vse pridno zaužijemo. Tu so številne hladne in tople jedi iz različnih vrst mesa, ribe, kaviar, gobe, vrste ruskih solat, pirogi in piroški, sadje in zelenjava, sladice, čokoladni bonboni in pijača; od nedolžne brezalkoholne pa vse do takšne, ki osebo priklene na fotelj in jo prisili v protest proti vsakemu premiku telesa. Lahko je seveda tudi obratno in ti takšna pijača da moč, energijo in ideje, kaj s to močjo in energijo početi. Rusija je ogromna in geografsko raznolika, zato je tudi hrana zelo raznolika in so prehranjevalne navade in gastronomske posebnosti ljudi odvisne od geografske lege kraja, v katerem živijo. Na severu so to posebne jedi iz rib, v Sibiriji lokalni "ravioli" **pelmeni**, na Jugu specialitete iz južnih sadežev in pridelkov, bližje Baltiku pa se prebivalci radi pohvalijo z **dimljeno jeguljo**... Stalnica na vsaki praznični mizi, ne glede na regijo, pa je **francoska solata olivje** (tradicija!), mandarine, že vonj katerih spominja na novo leto, ter - se razume - šampanjec. Med zvenom glavne državne ure moramo napolniti kozarčke s šampanjcem, napisati na listke svoje skrite želje, zažgati listke, pepel vsuti v kozarec s šampanjcem in vse to spiti tik preden zakorakamo v novo leto. Hitrost in spretnost sta tu ključnega pomena (ne bo pa odveč tudi gasilski aparat v bližini), saj je za vse namenjena le ena minuta! Novo leto Rusi vedno pričakajo v novih oblačilih. Po obilnemu obroku vsi gredo ven na sneg ali na glavni mestni trg, kjer je nameščena okrašena smreka. Tam so koncerti, zabave, srečanja s prijatelji. Saj res, 31. decembra na vseh ruskih televizijskih kanalih vrtijo **film Ironija usode**, v katerem je glavni lik pričel praznovanje novega leta v Moskvi, nato pa se je nepričakovano prebudil v Leningradu (Sankt Peterburgu). Pravljica? Morda. Morda pa tudi ne: v čarobni novoletni noči je možno marsikatero čudo. Kot pribito pa drži, da brez tega filma ni novega leta.

Po novemu letu se pričnejo razigrane novoletne počitnice z vsemi zimskimi radostmi. Različne matinee in praznovanja za otroke in odrasle, koncerti, drsanje na ogromnih z

lučkami okrašenimi in glasbeno podkrepjenimi drsališči, sankanje, tek na smučeh, kepanje, potovanja v različne kraje, srečanja s prijatelji in sorodniki in še bi lahko naštevali.

Kasneje v vsak dom pride še **božič**. Rusi ga nismo praznovali 70 let - ponovno je ta družinski praznik zaživel leta 1991. V primerjavi z novoletnim praznovanjem je božič tih, umirjen in poduhovljen praznik, ki ga praznujemo izključno v krogu družine. 6. januarja, dan pred božičem, na tako imenovani **sočelnik**, se okraši miza – smrekove veje in malo slame – ter se postreže dvanajst postnih jedi, med katerimi je obvezno **sočivo** - sladka jed iz pšenice ali drugega žita z medom, orehi in rozinami. Za mizo se posedemo takrat, ko se prikaže prva zvezda na nebu ... Sledi praznična, a tiha večerja, s hvaležnostjo in razumevanjem v srcih navzočih. Nekateri grejo k polnočnici v okrašeno in praznično razsvetljeno cerkev. Nato je 7. januarja še eno praznično kosilo, kjer je obvezno svinsko meso (nesrečni odojek s šopkom peteršilja v gobčku), goska ali raca z jabolki, *pirog*. Na obisk pridejo številčni sorodniki, ki prinesejo simbolična darila.

Kaj pa je **staro novo leto**? Že sama besedna zveza je oksimoron. To je še en praznik, ki ga Rusi praznujemo zvečer 13. 1. in 14. 1. – novo leto po starem julijanskem koledarju. Je še en razlog, da se zberemo prijatelji in sorodniki, se pokažemo, da smo, ne glede na obilico hrane, pijače, obiskov in zabav, preživeli minule praznike in smo vedno nared za še kakšnega. Na ta datum so novo leto praznovali naši predniki vse **do leta 1917**, nakar je Vladimir Lenin dejal, da se morajo Rusi časovno uskladiti z Evropo in *vu'a la* – imamo kar dve novi leti! A ker sta za praznovanje potrebni moč in zdravje, ga praznujemo že bolj umirjeno, vseeno pa z veseljem.

In ko bi že mislili, da smo s prazniki zaključili, sledi še en praznik – **kreščenje** (krst malega Jezusa), ki ga praznujemo 19. januarja. Posebnost – kopanje v mrzli kopeli, ki so jo izdoblili v ledu v obliki križa v zaledenem jezeru ali reki. Vsako leto je vse več ljubiteljev tega zimskega kopanja. Zanimivo je, da nobeden po trikratnem potapljanju v vodo ob temperaturi krepko pod ničlo nikoli ni bil bolan.

Ne smem pozabiti, da Rusi radi v tem času malo **pokukamo v prihodnost** in si poskušamo pričarati skrite želje. To je star običaj, ki je opisan v klasični literaturi, zapečaten v likovni umetnosti in omenjen v marsikaterem filmu. Ker je tradicije potrebno spoštovati: v noč na 19. januar ob polnoči pogledajte v odkrito nebo in na glas izgovorite svojo skrito željo. Po pričevanju starih ljudi točno to noč Bog gleda na Zemljo in zbira ljudske želje. Pravijo, da se želja uresniči. Če pa se res, mi boste povedali kasneje ...

Elena Ponudič,

predavateljica ruščine v DOBINEM jezikovnem centru